

ทำอย่างไรให้สามารถเพิ่ม node การให้บริการโรคหลอดเลือดสมอง

นพ.สมศักดิ์ เทียมเก่า

อนุสาขาวิชาประสาทวิทยา สาขาวิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เป็นที่ทราบว่าการรักษาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองด้วยระบบ stroke fast track เป็นวิธีการรักษาที่ดี สามารถลดความพิการ และการเสียชีวิตลงได้ ได้ประโยชน์ทั้งผู้ป่วย cerebral infarction และ intracerebral hemorrhage ถ้าผู้ป่วยสามารถให้การรักษาได้ภายในเวลาตั้งแต่เริ่มมีอาการจนเริ่มได้รับการรักษาภายในเวลา 120 นาที จะได้ผลการรักษาที่ดี และมีภาวะแทรกซ้อนต่ำ ดังนั้นการสร้าง stroke awareness, stroke alert และการ activate stroke fast track ต้องรวดเร็ว ระยะเวลาระหว่างจุดที่เกิดอาการของ stroke กับโรงพยาบาลที่สามารถให้การรักษาได้ต้องไม่ไกลกันมากนัก กรณีที่มีระยะทางที่ห่างกันมาก การเพิ่ม node และการใช้ mobile stroke unit ซึ่งแต่ละวิธีก็มีข้อดี ข้อจำกัดแตกต่างกัน จังหวัดขอนแก่นเลือกใช้การเพิ่ม node โดยออกแบบระบบให้ทุกๆ ระยะทาง 60-80 กิโลเมตรมี node ที่สามารถให้การรักษาด้วยยาละลายลิ่มเลือดได้ ซึ่งปัจจุบันในจังหวัดขอนแก่นมี node ทั้งสิ้น 5 โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลชุมแพ โรงพยาบาลสิรินธร โรงพยาบาลพล โรงพยาบาลน้ำพอง และโรงพยาบาลกระนวน

การเพิ่ม node โรงพยาบาลที่สามารถให้การรักษาได้ครบวงจรมีแนวทาง ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจำนวนผู้ป่วย stroke ว่าพื้นที่ไหนที่มีผู้ป่วยจำนวนมากเหมาะสมกับการพัฒนาให้เป็นโรงพยาบาล node ในการตรวจรักษาได้ครบวงจร
2. ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบบริการครบวงจรตั้งแต่การวินิจฉัยด้วยการตรวจ CT scan และให้การรักษาด้วยการให้ยาละลายลิ่มเลือดในรายที่มีข้อบ่งชี้และไม่มีข้อห้าม โดยการสอบถามนโยบายของทางโรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด อายุรแพทย์

หรือแพทย์ที่ได้รับมอบหมายให้การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

3. รายงานผลการศึกษาในข้อที่ 1 และ 2 ข้างต้นกับท่านผู้ตรวจราชการและท่านสาธารณสุขนิเทศน์ เพื่อขอรับการสนับสนุนแนวคิด และการวางแผนด้านกำลังคนและงบประมาณ

4. การลงเยี่ยมโรงพยาบาลดังกล่าวเพื่อพูดคุยในเชิงลึกและสำรวจความพร้อมของทีมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องพูดคุยกับแพทย์ผู้รับผิดชอบถึงความพร้อม และความตั้งใจ ตลอดจนจนระบบการให้คำปรึกษา เพื่อชักจูงทำความเข้าใจและออกแบบระบบให้มีความเหมาะสมและยืดหยุ่น

5. การนำเสนอในการประชุม service plan ของจังหวัดหรือเขตสุขภาพ เพื่อรับฟังความเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ตลอดจนการตรวจประเมินของทีมผู้ตรวจราชการและสาธารณสุขนิเทศน์

6. การจัดกิจกรรมวิชาการที่โรงพยาบาล node เพื่อสร้างความมั่นใจในการเปิดระบบบริการ

7. การประสานกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขตสุขภาพในด้านการรับรองการเปิดระบบบริการของโรงพยาบาล node จะได้มีความเรียบร้อยในด้านการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล

8. การประสานกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในด้านแนวทางการให้บริการ ระบบการส่งต่อ และการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล

9. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบถึงการเปิดให้บริการของโรงพยาบาล node ในพื้นที่

10. การเตรียมความพร้อมด้านการรักษา เช่น care map, standing order, flow การให้บริการที่นำต้นแบบมาปรับให้เหมาะสมกับโรงพยาบาล node

11. การออกแบบระบบการให้คำปรึกษาระหว่างโรงพยาบาลแม่ข่ายและโรงพยาบาล node เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

12. เมื่อมีการให้บริการผู้ป่วยได้ประมาณ 1-2 เดือน ลงพื้นที่เยี่ยมโรงพยาบาล node เพื่อรับทราบรายละเอียดของปัญหาที่พบ พร้อมคำแนะนำแก้ไขปัญหที่พบ

การสร้าง stroke network หรือโรงพยาบาล node ในเครือข่ายของจังหวัดขอนแก่นนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการพัฒนาระบบบริการให้มีโรงพยาบาลที่สามารถให้การตรวจวินิจฉัย และให้การรักษาได้ครบวงจร มีความรวดเร็ว ประสิทธิภาพสูงและมีความปลอดภัย